

**ROZWÓJ TURYSTYKI
MIĘDZYNARODOWEJ I MORSKIEJ**

Eugeniusz Gostomski
Tomasz Nowosielski

**ROZWÓJ TURYSTYKI
MIĘDZYNARODOWEJ I MORSKIEJ
ASPEKTY EKONOMICZNE**

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2019

Recenzja
dr hab. Ryszard Miler, prof. WSB

Redakcja wydawnicza
Jerzy Toczek

Projekt okładki i stron tytułowych
Filip Sendal

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana przez:
Prorektora ds. Nauki Uniwersytetu Gdańskiego
Dziekana Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego
Kierownika Katedry Biznesu Międzynarodowego Uniwersytetu Gdańskiego
Kierownika Katedry Transportu i Handlu Morskiego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-001-0

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49; fax 58 551 05 32

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
1. Narodziny i historyczny rozwój turystyki międzynarodowej	15
1.1. Turystyka w czasach starożytnych	15
1.2. Podróże zagraniczne od początku średniowiecza do narodzin nowoczesnej turystyki w XIX wieku	16
1.3. Historia kąpiel morskich i plażowania nad morzem	20
2. Teoretyczne aspekty turystyki międzynarodowej	25
2.1. Definicja turystyki międzynarodowej i pokrewnych pojęć	25
2.2. Wybrane rodzaje turystyki	30
2.3. Problemy z ujęciem wielkości turystyki międzynarodowej w statystykach	37
2.4. Turystyka jako dyscyplina nauki	38
3. Kierunki rozwoju turystyki międzynarodowej na świecie w XXI wieku	41
3.1. Rola międzynarodowych organizacji wspierających turystykę na świecie	41
3.2. Wielkość i struktura turystyki międzynarodowej	47
3.3. Znaczenie zagranicznej turystyki przyjazdowej dla krajów goszczących turystów	57
3.4. Zagraniczne wyjazdy turystyczne Polaków i przyjazdy gości zagranicznych do Polski	59
4. Finansowe aspekty turystyki międzynarodowej	63
4.1. Istota i struktura bilansu płatniczego kraju	63
4.2. Wpływ turystyki międzynarodowej na bilans płatniczy kraju	65
4.3. Sposoby zapłaty turystów za usługi zagraniczne i towary nabywane za granicą	68

4.4. Sposoby finansowania działalności organizatorów turystyki zagranicznej i rozliczania się z kontrahentami zagranicznymi	70
5. Ekonomiczne aspekty turystyki zagranicznej w krajach Unii Europejskiej	75
5.1. Atrakcyjność turystyczna i międzynarodowy ruch turystyczny w krajach Unii Europejskiej	75
5.2. Działania Unii Europejskiej na rzecz rozwoju turystyki w krajach członkowskich	79
5.3. Wsparcie finansowe Unii Europejskiej	81
6. Podróże drogą morską	83
6.1. Morskie przewozy pasażerskie od starożytności do XVIII wieku	83
6.2. Rewolucja techniczna w okrętownictwie i rozwój liniowej żeglugi pasażerskiej od XIX do pierwszej połowy XX wieku	94
6.3. Rejsy wycieczkowe jako kolejny etap rozwoju przewozów pasażerskich w okresie od drugiej połowy XX wieku do dzisiaj	107
7. Istota i formy turystyki morskiej	119
7.1. Pojęcie turystyki morskiej	119
7.2. Formy turystyki morskiej	131
7.3. Sposoby organizacji wycieczek i pobytu turystów nad morzem	137
8. Rynki usług turystyki morskiej	147
8.1. Specyfika rynku turystycznego	147
8.2. Ogólna charakterystyka rynku turystyki morskiej	151
8.3. Popyt na usługi turystyki morskiej	156
8.4. Podaż usług turystyki morskiej	176
8.5. Ceny usług turystyki morskiej	192
9. Atrakcyjność turystyczna wybranych rejonów świata	201
9.1. Atrakcyjność turystyczna Bałtyku i jego pobrzeża	201
9.2. Atrakcyjność turystyczna basenu Morza Śródziemnego	205
9.3. Atrakcyjność turystyczna Morza Karaibskiego	209
9.4. Inne rejonu turystyki morskiej	214

---

10. Rozwój usług turystyki morskiej na świecie	217
10.1. Globalny rynek usług turystyki morskiej	217
10.2. Charakterystyka północnoamerykańskiego rynku usług turystyki morskiej	223
10.3. Europejski rynek usług w zakresie turystyki morskiej	228
Zakończenie – perspektywy rozwoju turystyki międzynarodowej na świecie	243
Bibliografia	247
Spis tabel	261
Spis rysunków	263